

1. LAUSUNTO TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUKSEEN VUODELTA 2025

Tarkastuslautakunta antaa kultakin toimintavuodelta valtuustolle arviointikertomuksen, jossa esitetään tehdyn arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Kaupunginhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta. Tarkastuslautakunta on luovuttanut arviointikertomuksensa vuodelta 2025 kaupunginhallitukselle käsiteltäväksi ja vastattavaksi. Tähän lausuntoon on koottu keskeisiä näkemyksiä tarkastuslautakunnan esiin nostamista havainnoista.

2. YLEISTÄ ARVIOINTIKERTOMUKSESTA

Kaupunginhallituksen ja konsernijohtoon näkökulmasta arviointikertomuksessa on kyse yhdestä toiminnan, talouden ja organisaation kehittämisen tärkeästä työkalusta.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunnan arviointitoiminta perustuu lautakunnan ennalta työstämään jokaista toimintavuotta koskevaan arviointisuunnitelmaan.

Arvioinnin tulee olla objektiivista ja luotettavaa ja sen tulisi tukea päätöksentekoa ja toiminnan kehittämistä ja arviointi tulisi kohdistaa tuloksellisuuden kannalta keskeisiin tavoitteisiin ja toimintoihin. Tarkastuslautakunnan arviointityön tulisi kohdentua valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arviointiin, kaupungin toiminnan ja palvelujen järjestämisen näkökulmasta niiden tuloksellisuuteen ja tarkoituksenmukaisuuteen sekä talouden tasapainottamisen arviointiin.

3. TARKASTUSLAUTAKUNNAN AIEMPIEN SUOSITUSTEN TOTEUTUMINEN

Kaupunginhallitus antoi syksyllä 2025 vastineensa tarkastuslautakunnan suositusten toimenpiteistä. Tarkastuslautakunta toteaa, että sen suosituksia on toteutettu kaupungin toiminnassa ja, että talouden tuottavuus- ja tasapaino-ohjelmaan 2024–2027, henkilöstöresurssien suunnitteluun ja Kokoniemen liikuntakeskuksen investointiin liittyvät suositukset ovat kuitenkin edelleen voimassa.

4. ARVIO TALOUDEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISESTA

Tarkastuslautakunnan arvioinnin yhteenvedo:

Talouden strategiset tavoitteet saavutettiin. Vuosikate liikelaitokset mukaan lukien oli noin 60,1 miljoonaa euroa, mikä on noin 12,9 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2024. Vuosikate on vuonna 2025 riittänyt kattamaan poistoja ja investointeja. Kaupungin lainakantaa on vähennetty 49,9 miljoonaa euroon. Uusia lainoja ei ole tarvinnut hyvän tulorahoituksen johdosta nostaa ja samanaikaisesti vanhoja lainoja on saatu lyhennettyä maksusuunnitelman mukaisesti.

Talouden tulevaisuusnäkymät heikkenevät yhteisöverotuottojen laskiessa merkittävästi, jonka lisäksi Porvoon palveluiden kustannustaso on vertailukuntia korkeampi. Laajemman talouden vakauttamisohjelman valmistelu ajoittuu kevääseen 2026.

Vastine: Tarkastuslautakunnan arvio on oikea.

5. ARVIO STRATEGIAN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISESTA

Tarkastuslautakunnan arvioinnin yhteenvedo:

Tarkastuslautakunta suosittelee, että kaupungissa kiinnitetään huomiota tavoitteiden ja osatavoitteiden asettamiseen. Asetettujen tavoitteiden tulisi olla mitattavissa, seurattavissa ja arvioitavissa sekä laadultaan sellaisia, joiden perusteella voidaan todeta toiminnan kautta saavutettua kehittymistä. Osatavoitteiden toteutumista kuvaavia mittareita tulee seurata lautakunnissa säännöllisesti vuoden aikana.

Lisäksi tarkastuslautakunta suosittelee, että tilinpäätöksessä esitetään läpinäkyvämmän, miten tavoitteet on saavutettu ja mikä yhteys tehdyillä toimenpiteillä on tavoitteiden saavuttamiseen.

Vastine: Tunnistetaan tarkastuslautakunnan havainto ”tavoite”- ja ”osatavoite” asettamistarpeesta oikeansuuntaiseksi. Tarkastuslautakunnan suosittelemaa strategian tavoitteiden ja osatavoitteiden asettamista on edistetty viime vuosina mitattavuuden, seurattavuuden ja arvioitavuuden osalta. Tavoitteiden toteutumista seurataan lautakunnissa, kaupunginhallituksessa sekä valtuustossa osana kaupungin osavuosi- ja tilinpäätösraportointia. Arviointikertomuksen vuotta 2025 koskevat talousarvion sitovat tavoitteet ovat olleet kytkettyjä vuonna 2025 voimassa olleeseen kaupunkistrategiaan ja sen kymmeneen mittariin. Mittarit ovat kuvastaneet aiemman voimassa olleen kaupunkistrategian keskeisiä tavoitteita. Osa aiemmista strategian mittaritiedoista on päivittynyt melko pitkällä viiveellä ja osaan mittareiden toteutumista koskeviin arvoihin kaupungilla on ollut vain rajalliset vaikutusmahdollisuudet.

Valtuusto hyväksyi uuden kaupunkistrategian sekä sen mittariston 18.3.2026. Uusi kaupunkistrategia on voimassa vuoteen 2029 asti siinä on kuvattu kaupungin yhteisesti hyväksytty kehityssuunta seuraaville toimintavuosille ja lisäksi se ohjaa kaupungin päätöksentekoa ja resurssien käyttöä. Uutta strategiaa konkretisoivat mittarit tukevat strategian toteuttamista kaupunkiorganisaatiossa. Strategiset tavoitteet muuttuvat osana strategian toteuttamista teoiksi ja tehtäviksi kaupungin jokapäiväisessä toiminnassa. Vanhan ja uuden strategian ja mittariston käyttöönottoon liittyy siirtymävaihe, kun vielä kuluva vuoden 2026 sitovien tavoitteiden seuranta ja raportointi tapahtuu vuoden 2025 mukaisella tavalla, jolloin talousarviossa esitetyt vuosikohtaiset sitovat tavoitteet ovat olleet kytkettyinä vanhan kaupunkistrategian mukaiseen kymmeneen mittariin.

Porvoon kaupunkistrategiassa on määritelty visio sekä tätä tarkentavia päämääriä ja tarkemmin asetettuja operatiivisen tason tavoitteita, jotka ovat mitattavissa, seurattavissa ja arvioitavissa. Tarkastuslautakunnan suositukset otetaan huomioon ja tavoitteiden asettamisessa pyritään jatkossa entistä selkeämmin erottamaan niitä konkretisoivat toimenpiteet. Samalla vahvistetaan tavoitteiden mitattavuutta ja raportoinnin läpinäkyvyyttä siten, että raportoinnissa voidaan nykyistä paremmin kuvata, miten toteutetut toimenpiteet ovat edistäneet tavoitteiden saavuttamista. Kehittämisessä huomioidaan kuitenkin se, että mittareiden saatavuus, päivitystiheys ja kaupungin vaikutusmahdollisuudet vaihtelevat tavoitekohtaisesti, eikä kaikkia strategisia tavoitteita ole mahdollista arvioida vuosittain samalla tarkkuudella. Uuden strategian tavoitteiden toteutumista seurataan kaupungin osavuosi- ja tilinpäätösten yhteydessä sekä erikseen vuosittain laadittavan strategian seurantadokumentin myötä.

6. KAUPUNKIORGANISAATION JA HPK PALVELUT OY:N YHTEISTYÖ

Tarkastuslautakunnan arvioinnin yhteenvedo:

Tarkastuslautakunta suosittelee kaupungin useille toimialoille jakautuneiden tukitoimintojen läpikäyntiä ja niiden sisällön tarkoituksenmukaisuuden tarkistamista ja yhdenmukaistamista mahdollisten päällekkäisyyksien karsimiseksi kaupungin sisällä sekä kaupungin ja HPK:n välillä.

Edelleen tarkastuslautakunta suosittelee näiden toimintojen yhdistämistä useita toimialoja palveleviksi toiminnallisiksi kokonaisuuksiksi tehokkuuden parantamiseksi.

Tarkastuslautakunta suosittelee Porvoon kaupungin ja hallintopalvelukeskuksen välisten tiedon kulkuun ja toimintaan liittyvien rajapintojen läpikäymistä molempien organisaatioiden yhteistyöllä.

Vastine: Porvoon kaupungin ja HPK Palvelujen tiedonkulkua ja yhteistyötä edistetään monin eri tavoin, mm. eri tasoilla toimivien neuvottelukuntien kautta. Operatiivisella tasolla toimivat neuvottelukunnat jakaantuvat palveluittain ja käsittelevät palveluihin ja toimintaan liittyviä asioita säännöllisellä rytmillä. Vuoden 2025 aikana kutsuttiin lisäksi ensimmäistä kertaa koolle yhtiön ja asiakkaiden välinen kaikkia palvelualueita koskeva strateginen neuvottelukunta yhteisten strategisten asioiden edistämiseksi. Yhteistyötä edistetään myös välittömällä ja säännöllisellä henkilökohtaisella yhteydenpidolla kaupungin ja HPK Palvelut Oy:n vastuuhenkilöiden välillä. Kevään 2026 aikana erityisenä painopisteenä on ollut kaupungin kehitysyksikön ja HPK Palvelut Oy:n ICT-palveluiden yhteistyön kehittäminen ja kaupungin ICT-tahtotilan määrittäminen.

Johtamisjärjestelmän ja hallinnon tukitoimintojen toimivuutta ryhdyttiin selvittämään syksyllä 2025. Selvityksen jatkotyönä on päädytty tarkastuslautakunnankin toteamaan tarpeeseen keskittää ja yhdenmukaistaa hallinnon toimintoja. Hallinnon keskittäminen alkaa päätöksentekoa tukevien toimintojen keskittämisestä konsernipalveluihin syksyn 2026 aikana. Keskittäminen jatkuu ICT-toimintojen osalta, minkä jälkeen muotoillaan optimaalista toimintamallia muissakin tukitoiminnoissa, kuten henkilöstöhallinnossa, talouspalveluissa ja viestinnässä.

Valtuuston 27.5.2026 hyväksymässä vakauttamisohjelmassa kaupungin toimintoja on sitouduttu kehittämään monin eri tavoin tehostamalla prosesseja, hyödyntämällä digitalisaatiota sekä muuttamalla työskentelytapoja.

7. TIETOSUOJAN VAIKUTUSTENARVIOINNIN (DPIA) TOTEUTTAMINEN JÄRJESTELMIEN KÄYTTÖÖNOTON YHTEYDESSÄ

Tarkastuslautakunnan arvioinnin yhteenvedo:

Tekoälyn merkitys kuntien toiminnassa ja hallinnossa on kasvussa, ja sen hyödyntäminen tarjoaa mahdollisuuksia toiminnan tehostamiseen, päätöksenteon tukemiseen sekä palveluiden kehittämiseen. Tarkastuslautakunta suosittelee, että henkilökunnan tietosuoja- ja turvaosaamisen tasoa seurataan säännöllisesti.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että mahdollinen DPIA-arvioinnin tarve tunnistetaan riittävän varhaisessa vaiheessa ja, että arviointimenettelyt toteutetaan ja päivitetään yhdenmukaisesti tarvittaessa koko kaupunkiorganisaatiossa.

Vastine: Kaupunki vahvistaa henkilöstön osaamista tarjoamalla tietoturva- ja tietosuojakoulutusten ohella myös tekoälykoulutusta sekä seuraamalla koulutusten toteutumista osana kokonaisvaltaista digiturvan kehittämistä.

Tietosuoja- ja tietoturvakoulutusten seurannasta vastaavat esihenkilöt, toimialojen nimetyt vastuuhenkilöt sekä tietoturvaryhmä, joka raportoi koulutusten suoritusasteista vuosittain kaupungin johtoryhmälle. Uuden työntekijän tulee suorittaa tietoturva- ja tietosuojakoulutus kahden kuukauden kuluessa työn aloittamisesta ja henkilöstön tulee suorittaa koulutus hyväksytysti kahden vuoden välein. Tietosuoja- ja tietoturvaosaamisen säännöllinen ylläpitäminen on myös keskeinen edellytys tekoälyn turvalliselle ja vastuulliselle hyödyntämiselle.

Porvoon kaupungissa tietojärjestelmähankinnat käsitellään arkkitehtuuriryhmässä, joka antaa asiantuntijalausunnot uusista järjestelmistä sekä arvioi niiden vaikutuksia erityisesti tietosuojaan, tietoturvan ja kokonaisarkkitehtuurin näkökulmista. Arkkitehtuuriryhmän käsittelyn yhteydessä toteutetaan tarvittaessa tiedonhallintalain mukainen muutosvaikutusten arviointi sekä tietosuojaan vaikutustenarviointi (DPIA). Muutosvaikutusten arvioinnilla varmistetaan muutosten vaikutusten, riskien ja tiedonhallinnan vaatimusten ennakkolinen arviointi, kun taas DPIA:n avulla tunnistetaan ja hallitaan henkilötietojen käsittelyyn liittyviä tietosuojariskejä ennen uuden järjestelmän tai toimintamallin käyttöönottoa. Kaupunki tunnistaa tarpeen kehittää arviointitarpeen tunnistamista mahdollisimman varhaisessa vaiheessa osana hankintojen ja muutosten valmistelua. Samalla tiedostetaan, että tietosuojaan vaikutustenarviointi ei ole kertaluonteinen toimenpide, vaan sitä tulee tarkistaa ja päivittää aina, kun toimintaympäristössä, henkilötietojen käsittelyssä tai niihin liittyvissä riskeissä tapahtuu olennaisia muutoksia.

8. RAKENTAMISEN OHJAUS, YHTEISTYÖ JA RAKENNUSVALVONNAN KEHITTÄMINEN

Tarkastuslautakunnan arvioinnin yhteenvedo:

Tarkastuslautakunta suosittelee, että toimialat arvioivat tilatarpeitaan nykyistä pitkäjänteisemmin ja koordinoitummin ottaen huomioon kaupungin taloudellisen tilanteen.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että yhteistyön rakenteita sekä tiedonkulkua selkeytetään.

Lisäksi tarkastuslautakunta suosittelee, että toimitilat vahvistavat rooliaan ohjaavana ja koordinoivana tahona sekä tarjoavat nykyistä selkeämpää tukea kaupungin eri toimialojen toimintaan, jotka toimivat hankkeiden tilaajina.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota myös siihen, että yhteistyötä kaupungin rakennus- ja ympäristöviranomaisten kanssa tulisi tiivistää jo suunnitteluvaiheessa, jotta vältetään myöhemmissä vaiheissa ilmenevät ennakoitavissa olevat haasteet.

Vastine: Toimitilat palvelualueena tuottaa toimialoille tietoa, kustannus- ja vuokralaskelmia ja vaihtoehtoisia tilaratkaisuja. Toimitilojen edustaja avustaa ja opastaa toimialoja niiden vastuulla olevien tarveselvitysten laadinnassa. Hankesuunnitteluvaiheessa on mukana aina vähintään yksi toimialan edustaja. Lopulliset tilaratkaisut tekee kukin toimiala itsenäisesti tarpeensa ja talousarvionsa puitteissa. Rakennusvalvonnan kanssa järjestetään lähes poikkeuksetta ennen rakennusluvan jättöä ennakkoneuvottelu, missä käydään läpi mahdolliset erityisvaatimukset ja rakennusluvan käsittelyaikataulu. Kolmikantayhteistyötä toimialojen, kaupunkikehityksen, erityisesti rakennusvalvonnan ja kaavoituksen ja toimitilojen kesken tullaan edelleen parantamaan.

9. RAKENNUSVALVONNAN OHJEISTUKSEN SELKEYS JA ASIAKASVIESTINNÄN KEHITTÄMINEN

Tarkastuslautakunnan arvioinnin yhteenvedo:

Tarkastuslautakunta suosittelee, että ohjeistusta selkeytetään ja että rakentajille varmistetaan riittävä ymmärrys hankekohtaisesti sovellettavista määräyksistä.

Rakennusvalvonnan tarjoama drop-in-neuvonta on myönteinen kehitysaskel, mutta tarkastuslautakunta suosittelee, että tiedonsaantipolkua kehitetään edelleen.

Vastine: Tiedonsaantipolun kehittäminen ja siitä viestiminen asiakkaille on tärkeää sujuvien prosessien kannalta. Rakennusvalvonta palvelee ja neuvoo erilaisia rakentamisen hankkeisiin ryhtyviä: puhelimitse, lupapisteen neuvontaosion kautta ja sähköpostilla. Rakennusvalvonnan kotisivut sisältävät myös tietoa, joka palvelee rakentajaa prosessin eri vaiheissa. Rakennusvalvonta käy myös paikan päällä rakennuspaikalla tarvittaessa ennakkokatselmuksella tai neuvomassa. Rakennusvalvonnan tarkastaja on tavattavissa Porvoon infossa kahtena päivänä viikossa pois lukien loma-aikoina. Kaikki rakentamislupaa vaativat hankkeet edellyttävät pätevän suunnittelijan työpanosta. Suunnittelijan tehtävä on yhdessä hankkeen vastuuhenkilöiden kanssa vastata, että määräykset täyttyvät. Rakennustarkastajan tehtävä ei ole osallistua hankkeen suunnitteluun, vaan rakennusvalvontaviranomaisen tehtävä on valvoa rakentamista yleisen edun kannalta. Ohjeistuksen selkeyttäminen ja tiedonsaantipolun kehittäminen on tärkeää sekä viranomaistyön, että asiakkaan kannalta.

10. KAUPUNGIN YRITYSTOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Tarkastuslautakunnan arvioinnin yhteenvedo:

Tarkastuslautakunta suosittelee, että kaupunki ryhtyy vahvistamaan yritystoiminnan edellytyksiä ensisijaisesti infrastruktuuria ja tonttitarjontaa kehittämällä. Tämä tarkoittaa kunnallistekniikan ja katuverkon ennakoidun rakentamista keskeisille yritysalueille sekä sähkön saatavuuden turvaamista yhteistyössä toimijoiden kanssa. Samalla tulee varmistaa riittävä tarjonta houkuttelevia, eri toimialoille soveltuvia tontteja erityisesti logistisesti ja

Lausunto

7.9.2026

teollisesti kilpailukykyisillä sijainneilla, jotta toiminnan aloittamisen läpimenoaika lyhenisi potentiaalisten yritysten kannalta riittävän lyhyeksi.

Tarkastuslautakunta suosittelee kaavoituksen nopeuttamista, jotta potentiaalisten uusien yritysten investointiprosessit nopeatuisivat. Kaupungin olisi tarpeen kehittää valmiita kaavaratkaisuja sekä mahdollistaa nopeutetut menettelyt strategisesti tärkeille hankkeille.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että kaupunki selkeyttää yritystoiminnan kehittämiseen liittyviä tavoitteita, toimijoiden rooleja ja vastuita sekä varmistaa, että yrityspalvelukokonaisuutta johdetaan yhtenäisenä kokonaisuutena.

Lisäksi tarkastuslautakunta suosittelee, että yrityksille suunnattujen palveluiden vaikuttavuutta seurataan systemaattisesti ja hyödynnetään tuloksia toiminnan kehittämisessä.

Vastine:

Porvoossa on tällä hetkellä tarjolla 38kpl erilaisia yritystontteja hyvällä infrastruktuurilla Kilpilahden yritysalueen, Ölstensin, Kuninkaanportin ja Kaupunginhaan alueilla. Näillä alueilla tonttivarauksia on lisäksi 14 kpl. Kysymys ei kuitenkaan ole ylitarjonnasta, vaan esimerkiksi siitä, että sopivaa tonttia hakeviin hankkeeseen hyvin usein liittyy yksilöllisiä tarpeita toimintaan, tontin järjestelyyn ja laajuuteen liittyen. Tämä tarkoittaa, että ilman asiakasta valmisteltu kaavaratkaisu on harvoin sopiva toimijan tarvetta varten. Tästä syystä nykyistä isompi kaavavaranto ei välttämättä kasvata käynnistyvien hankkeiden määrää. Ennakkoinvestoinnit infrastruktuuriin ovat mahdollisia päätettyjen määrärahojen puitteissa mutta edellä todetut yksilölliset toimitilatarpeet voivat olla riski sille, että tonttien kysyntä ja tarjonta eivät kohta optimaalisella tavalla.

Porvoon kaupungin kaavoituksen nopeus on kuntavertailussa hyvää tasoa, mikä on mm. pitkäjänteisen maapolitiikan ja riittävästi resursoitun kaavoitusorganisaation tulosta. Strategisesti tärkeiden hankkeiden ripeän etenemisen kannalta on tärkeää, että monivaiheiset prosessit osataan mallintaa ja työn sisältöä ja laajuutta ennakoita. Tämä ei koske vain kaupungin omaa työtä, vaan tärkeää on saada mukaan kaikki hankkeen sidosryhmät. Kilpilahden asemakaava AK557 on yksi Suomen laajimpia ja moniulotteisimpia teollisuuden kaavahankkeita. Hankkeen osapuolet onnistuivat yhdessä ja varsin lyhyessä ajassa tuottamaan päätösesityksen asemakaavasta, joka on monenlaisen yritystoiminnan laajenemisen ja kehittämisen kannalta erittäin keskeinen, ei vain Porvoossa, vaan myös Suomessa ja Pohjoismaissa.

Yrityskentän ja yritysten toimintaedellytysten kehittämiseen liittyviä Porvoo-keskeisiä tavoitteita on tarpeen kirkastaa mm. siksi, että ymmärretään mitä toimijoita halutaan proaktiivisesti alueelle houkutella. Tämä vaatii laajempaa keskustelua Porvoon tarjoamasta sekä kansalliselle että kansainväliselle yrityskentälle.

Yrityksille suunnattujen palveluiden vaikutusten arviointi kehittyy jatkuvasti, vaikka haasteita on edelleen. Yrityskehittämissyhtiö Posintra alkaa seuraamaan yrityksen perustamispalveluiden vaikutusta perustettujen yritysten liikevaihtoon tietyllä aikavälillä, ja tämä tieto hyödyntää kaupunkia mm. suunnittelemaan resurssien ohjausta. Muiden yrityspalveluiden (esim. yrityksille myönnettävät viranomaisluvut) osalta vaikutusten arviointi on haastavampaa, ja perustuu lähinnä määrälliseen, eikä niinkään laadulliseen seurantaan.

Kaupungin toimialojen välillä tehdään aktiivisesti työtä yhdessä. Esimerkiksi Elinvoiman ja Kaupunkikehityksen palvelualueet kommunikoivat säännöllisesti yhteisillä tavoitteilla.